



# Inhoudsopgave

## Blok 5

Les 37	Het pedaal	5
Les 38	Zes tellen	7
Les 39	Drie tellen	9
Les 40	Maatsoorten	11
Les 41	Een septiem in een majeur akkoord	13
Les 42	<i>Are you lonesome tonight</i> met C7	15
Les 43	<i>Nothing else matters</i> met B7	17
Les 44	Septiemen in <i>The winner takes it all</i>	19
Les 45	Onopvallende septiem	22

## Blok 6

Les 46	Het pedaal II	25
Les 47	De toonladders van F- en G-majeur	27
Les 48	De precieze plek van de septiem	31
Les 49	Een nieuwe toevoeging: de maj7	33
Les 50	Cmaj7	35
Les 51	Gmaj7	38
Les 52	Onopvallende majeur septiem	40
Les 53	Septiem in de bas	42
Les 54	Wanneer welke septiem?	44

## Blok 7

Les 55	Intervallen	47
Les 56	Mineur toonladders	50
Les 57	De toonladder van D-mineur	52
Les 58	Akkoorden buiten de toonladder	53
Les 59	Wisselbas en latin bas	57
Les 60	Een nieuwe toevoeging: de none	60
Les 61	Am9	63
Les 62	Optionele none	66
Les 63	None in de bas	69

Tijs Krammer  
*Akkoorden op de piano, deel II*

ISBN 9789083327716

© Copyright 2023 by Humm Publishing  
Binnenwerk, afbeeldingen en cover: Tijs Krammer  
Foto: Allard Willemse



## Blok 5

### Les 37 Het pedaal

Je hebt in de lessen tot nu toe meer dan vijftien liedjes leren kennen en je hebt al aardig wat piano gespeeld. We gaan nu kijken naar manieren waarop je je pianospel soepeler kunt maken.

Misschien heb je al gemerkt dat het niet makkelijk is om vloeiend te wisselen tussen akkoorden. Om een akkoord over te laten gaan in een ander akkoord, zonder dat er een korte stilte klinkt, moet je werken met het pedaal.

#### Doorklinken

Op de piano zitten onderaan twee of drie pedalen. Het belangrijkste pedaal is dat aan de rechterkant. Als je dat pedaal indrukt, blijven alle tonen die je aanslaat doorklinken tot het moment dat je het pedaal weer loslaat. Je kunt met behulp daarvan mooie verbindingen tussen akkoorden maken.

In deze les kijken we naar de situatie waarin je een paar keer hetzelfde akkoord aanslaat. Je moet dan de toetsen loslaten om ze opnieuw aan te kunnen slaan. In die korte tijd klinken de tonen niet door. Tussen de akkoorden komt dus een kleine leegte te zitten en dat klinkt ongeveer zo:



Om de klank door te laten lopen, druk je het rechterpedaal in. De akkoorden gaan dan min of meer als volgt klinken:



### Blok 8

Les 64	Trappen	71
Les 65	Trappen in F-majeur	75
Les 66	Veelgebruikte trappen	77
Les 67	Slash-akkoorden	79
Les 68	C/E	82
Les 69	G/B	84
Les 70	F/C	87
Les 71	Am9/G	89
Les 72	C/D	90

### Index

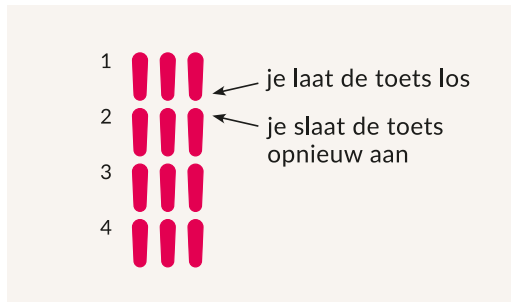
Akkoorden	93
Toonladders	94
Nummers	95

### Woordenlijst

### App

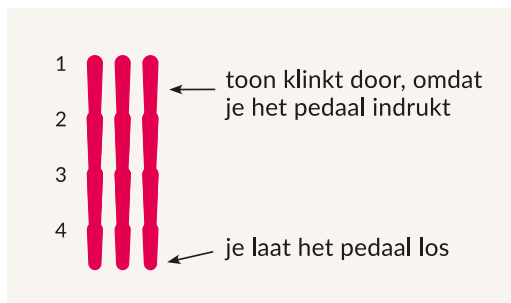
## Schematisch

We zouden het herhalen van het akkoord zonder pedaal als volgt weer kunnen geven:



Tot nu toe stonden er in de ritmische afbeeldingen alleen bolletjes. Daarmee gaven we de momenten aan waarop de tonen werden aangeslagen. Nu echter staan er in de afbeelding lijnen. Zo kun je zien wanneer de toon begint, maar ook hoe lang die blijft doorklinken. Elke lijn wordt naar beneden toe dunner. Daarmee bedoelen we aan te geven dat de klank geleidelijk zachter wordt. Nadat je een toon hebt aangeslagen op de piano, sterft die immers langzaam weg.

Als je het pedaal indrukt, blijven alle tonen doorklinken, ook als je je vingers van de toetsen haalt om het akkoord opnieuw aan te slaan. Zo lukt het dus om de lege plek tussen de akkoorden te vermijden. We kunnen dat in de afbeelding als volgt weergeven:



## Verschillende akkoorden

In het volgende blok kijken we nogmaals naar het pedaal. Je leert dan hoe je akkoorden die verschillend zijn in elkaar kunt laten overvloeien.

## Les 38 Zes tellen

Een hele tijd terug, in blok 1, hebben we gezien dat je niet in alle nummers tot vier telt. In het nummer *Fallin'* van Alicia Keys bijvoorbeeld tel je tot zes. Je leert nu een ander nummer waarin je tot zes telt, namelijk *Nothing else matters* van Metallica.

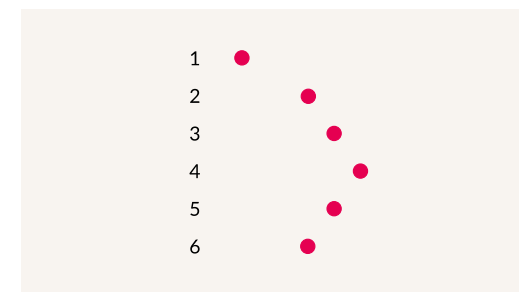
Laten we om te beginnen kijken naar het couplet van het nummer. Het schema daarvan is als volgt:

toonsoort: E-majeur

Em	D	C
<i>So close no matter how far</i>		
Em	D	C
<i>Couldn't be - more from the heart</i>		
Em	D	C
<i>Forever trusting who we are</i>		
G	Em	
<i>And nothing else matters</i>		

## Ritmes

In de coupletten, wanneer de groove nog rustig is, past het om langzame gebroken akkoorden te spelen:



De gebroken akkoorden klinken als volgt:



De begeleiding gaat nog meer lijken op de versie die Metallica speelt, als je de gebroken akkoorden D en C in de rechterhand niet van onder naar boven, maar van boven naar onder speelt. Dat kan dan zo klinken:



### Refrein

Het akkoordenschema van het refrein is als volgt:

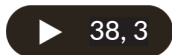
toonsoort: E-majeur

D	C	A
Never cared for what they do		
D	C	A
Never cared for what they know		
D	Em	
But I know		

Het refrein vraagt om een wat stevigere klank. Daarbij past het om van elk akkoord de noten gewoon tegelijk aan te slaan:

1	•	•	•	•
2				
3				
4	•	•	•	•
5				
6				

Dit gedeelte klinkt dan als volgt:



## Les 39 Drie tellen

We hebben gezien dat je in de meeste nummers tot vier telt en soms tot zes. Er zijn echter ook nummers waarin je tot drie telt. Dat soort liedjes werden in de eerste helft van de vorige eeuw veel geschreven. En in volksmuziek komt die manier van tellen ook vaak voor.

Laten we eens kijken naar een wat ouder nummer, *Are you lonesome tonight* van Elvis Presley. In deze muziek tel je tot drie. De akkoorden van het begin van het nummer zijn als volgt:

toonsoort: C-majeur

C	Em	Am
Are you lonesome tonight, do you miss me tonight?		
C	F	
Are you sorry we drifted apart?		
G		
Does your memory stray to a brighter summer day		
G		C
When I kissed you And called you sweet heart?		

Dit nummer klinkt een beetje ouderwets. Het is daarbij passend om de bastoon op de eerste tel te spelen en de rechterhand op de tweede en derde tel. Het nummer klinkt dan als een wals (een dansvorm uit de klassieke muziek)

1	•			
2		•	•	•
3		•	•	•

Met dit ritme klinkt de pianopartij als volgt:



### Seal

Een voorbeeld van een recenter nummer waarin je tot drie telt is *Kiss from a rose* van Seal. Het couplet heeft het volgende akkoordenschema:

toonsoort: G

G		Eb	F	G
<i>Baby, I compare you to a kiss from a rose on the grey</i>				
G		Eb	F	G
<i>Ooh, the more I get of you the stranger it feels</i>				
G		Eb	F	
<i>And now that your rose is in bloom</i>				
Eb		F	G	
<i>A light hits the gloom on the grey</i>				

In dit nummer werkt het wals-ritme van *Are you lonesome tonight* niet zo goed. Het klinkt lekkerder om gebroken akkoorden te spelen.

In de onderstaande geluidsopname is het gebroken akkoord in de rechterhand niet gespeeld van onder naar boven, maar in een aangepaste vorm. De hoogste toon van het akkoord klinkt op de tweede tel en de een na hoogste op de derde tel:



Ritmisch ziet het er dus als volgt uit:

1	•	•	
2			•
3			•
1	•	•	
2			•
3			•

## Les 40

### Maatsoorten

We hebben in de voorgaande lessen gezien dat je in de meeste nummers tot vier telt, maar soms ook tot drie of tot zes. Zo'n groepje tellen noemen we: een maat.

Hieronder zijn twee maten afgebeeld van een nummer waarin je tot vier telt:



De maten helpen je om de structuur in de muziek te doorgronden. Vaak hebben maten een zelfde soort ritmische opbouw. Daarnaast vallen akkoordwisselingen over het algemeen aan de begin van een maat.

### Maatsoorten

We noemen de manier van tellen van een nummer: de maatsoort.

De maatsoort van een nummer waarin je tot vier telt noemen we: een vierkwartsmaat. Een maatsoort waarin je tot drie telt noemen we: een driekwartsmaat. En een maatsoort waarin je tot zes telt: een zesachtstemaat. Je ziet dat in de maatsoorten de woorden 'kwart' en 'achtste' voorkomen. Die termen zijn afkortingen voor 'kwartnoten' en 'achtste noten'. Deze begrippen zijn afkomstig uit het notenschrift. (En omdat we in dit boek geen aandacht besteden aan het noten lezen, gaan we daar verder niet op in.)

### Andere manieren van tellen

Er zijn ook nog weer andere maatsoorten dan met drie, vier of zes tellen. Heel af en toe kom je een nummer tegen waarin je tot vijf telt. Voorbeelden daarvan zijn *Take five* van Dave Brubeck (de titel van het nummer verwijst naar de maatsoort) of *Everything's alright* uit de musical *Jesus Christ Superstar*. Nog weer zeldzamer zijn nummers met zeven tellen in de maat, zoals *Money* van Pink Floyd.

## Maatstrepen

In een akkoordenschema kun je de maten aangeven met een verticale lijn. We noemen zo'n teken: een maatstreep. Je hebt soms maatstrepen nodig om aan te geven hoe je moet tellen.

In de lessen stonden akkoorden tot nu toe steeds boven de tekst van de melodie. Dat is een fijne, intuïtieve manier om de akkoorden weer te geven. Er zijn echter ook situaties waarin je deze notatiewijze niet kunt gebruiken. Vaak komt er in een nummer een gedeelte voor zonder tekst, bijvoorbeeld in het intro. Het kan ook bijvoorbeeld zijn dat je als pianist de melodie niet kent. Om dan toch te weten hoe lang je de akkoorden moet spelen, kun je met verticale strepen aangeven waar de maten beginnen.

Deze manier van noteren komt ook van pas als je de akkoorden op een compacte manier wilt weergeven.

## Maroon 5

Laten we nogmaals kijken naar *Sunday morning* van Maroon 5. De akkoorden van de eerste regels zijn als volgt:

toonsoort: C-majeur

Dm7 G C  
That may be all I need  
Dm7 G C  
In darkness she is all I see

We kunnen deze akkoorden ook noteren zonder tekst. Daar waar een nieuwe maat begint, zetten we dan een verticale streep:

toonsoort: C-majeur

| Dm7 G | C |  
| Dm7 G | C |

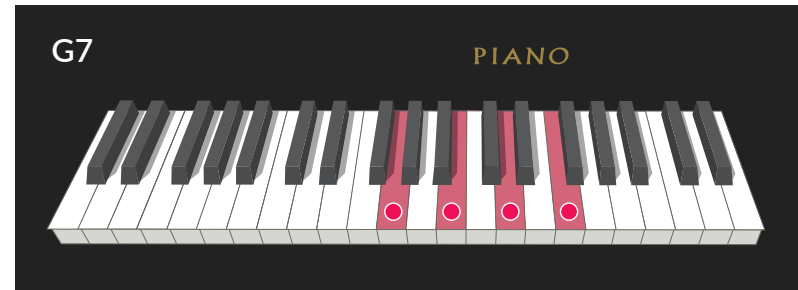
Op deze manier is het duidelijk hoe lang je de akkoorden moet maken. In de eerste maat speel je twee akkoorden. Die duren dus elk slechts twee tellen. In de maat daarna staat er maar één akkoord en dat hou je dus vier tellen aan.

## Les 41

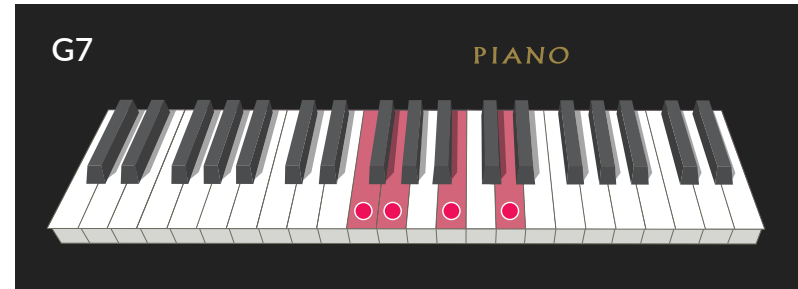
### Een septiem in een majeur-akkoord

In blok 4 heb je een aantal mineur akkoorden geleerd met een septiem, namelijk Bm7, Dm7 en Em7. Een septiem kan ook worden gespeeld bij een majeur akkoord. In deze les gaan we een septiem toevoegen aan de drieklank G.

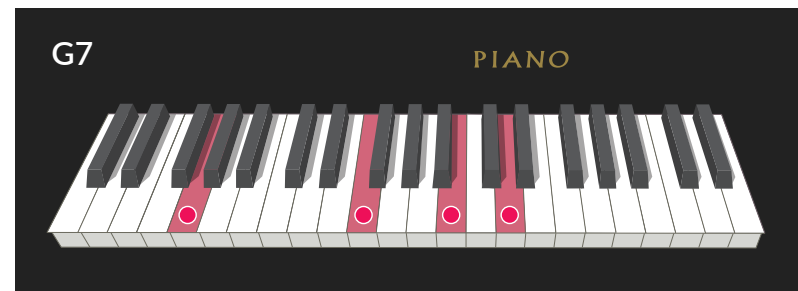
In het akkoord G zitten de tonen *g-b-d*. Daarbij komt nu de septiem *f*:



Het akkoord klinkt interessanter als je de septiem een octaaf lager speelt:



Zoals we bij eerdere septiem-akkoorden al hebben gezien, mag je de grondtoon in de rechterhand weglaten, zodra je die in de linkerhand speelt:



De drie liggingen klinken zo:

▶ 41, 1

### Nogmaals Elvis Presley

In een eerdere les heb je de akkoorden van *Are you lonesome tonight* van Elvis Presley geleerd. Daarin komt een lang gedeelte voor op het akkoord G. De akkoorden worden levendiger als je het akkoord G na een tijdje laat overgaan in G7. Het schema wordt dan als volgt:

toonsoort: C-majeur

C                  Em                  Am  
*Are you lonesome tonight, do you miss me tonight*

C    F  
*Are you sorry we drifted apart?*

G  
*Does your memory stray to a brighter summer day*

G7    C  
*When I kissed you and called you sweetheart?*

De versie met het septiem-akkoord klinkt als volgt:

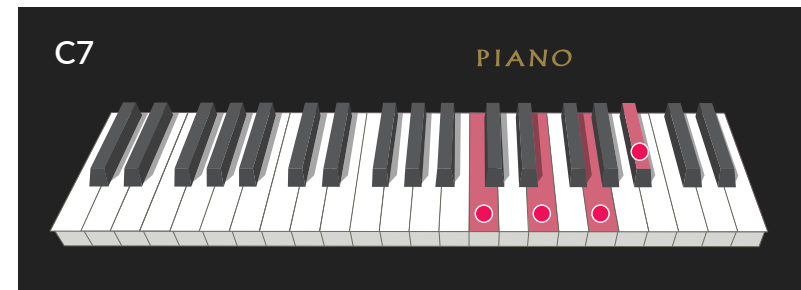
▶ 41, 2

## Les 42

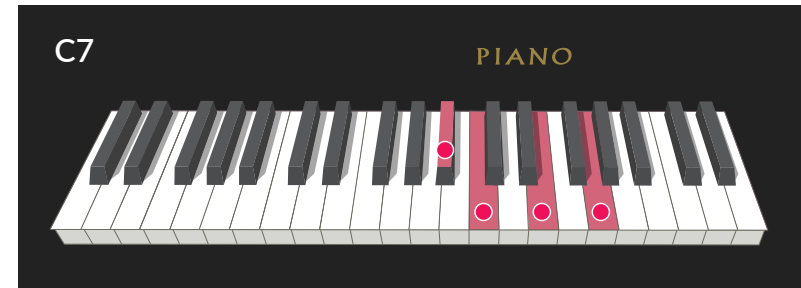
### Are you lonesome tonight met C7

In het nummer *Are you lonesome tonight* van Elvis Presley past het om naast G7 nog een ander akkoord met een septiem te spelen, namelijk C7.

Laten we kijken hoe het akkoord C7 is opgebouwd. De drieklank C bestaat uit *c-e-g*. Daarbij komt de septiem *bes*:



De ligging met de *bes* bovenin is niet de meest bruikbare. Daarom nemen we de *bes* een octaaf lager:



Speel je de grondtoon in de linkerhand, dan mag je die in de rechterhand weglaten:

